

Position paper Natuurmonumenten en Natuur & Milieu: Herziening Kaderrichtlijn Water

Voor: Rondetafelgesprek Herziening Kaderrichtlijn Water, 24 juni 2026, vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

---

Schoon en voldoende water vormt de basis van onze samenleving. Zonder gezond grond- en oppervlaktewater is er geen drinkwater, voedselproductie, natuurherstel, klimaatadaptatie, woningbouw, landbouw, scheepvaart of economische ontwikkeling mogelijk.

Juist voor Nederland is die bescherming essentieel. Als laaggelegen delta is Nederland sterker afhankelijk van robuuste Europese waterregels dan vrijwel ieder ander EU-land. Wat stroomopwaarts wordt geloosd, komt uiteindelijk via Rijn en Maas ons land binnen. Juist daarom heeft Nederland belang bij sterke geharmoniseerde Europese regelgeving en niet bij het afzwakken van gemeenschappelijke beschermingsstandaarden.

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) vormt al 25 jaar het fundament onder die bescherming. De richtlijn beschermt grond- en oppervlaktewater voor huidige en toekomstige generaties en biedt een gemeenschappelijk Europees kader voor het voorkomen van vervuiling, het beschermen van ecosystemen en het veiligstellen van onze drinkwatervoorziening.

Het is daarom zeer zorgwekkend dat de Europese Commissie de KRW wil meenemen in een bredere dereguleringsoefening. Waterbescherming is geen administratieve belemmering, maar een essentiële voorwaarde voor een gezonde samenleving, natuur en economie. Het afzwakken van waterbescherming, middels een ongegronde herziening van de wetgeving, is een politieke keuze met grote gevolgen voor mens, natuur en gezondheid.

Onze oproep aan het kabinet en de Tweede Kamer:

- Spreek u uit tegen het openbreken van de KRW. Houd vast aan de KRW-doelen, de 2027-deadline, artikel 4.7 (die ruimte biedt aan maatschappelijke ontwikkelingen) en het one-out-all-out-principe.
- Zet in op betere implementatie in plaats van deregulering; stop met het uitstellen van het behalen van waterdoelen.
- Voer eerst een volledige en adequate impact assessment uit voordat aanpassing überhaupt wordt overwogen.
- Zorg ervoor dat bij het invoeren van beschermingszones rondom natuur (zoning) in het kader van de stikstofaanpak ook nutriënten en bestrijdingsmiddelen mee worden genomen zodat dit ook bijdraagt aan het behalen van de KRW-doelen.
- Leg het lozen van schadelijke stoffen door de industrie aan banden.
- Pak stedelijke watervervuiling aan met betere waterberging, riolering en strengere productnormen.

Herzien van de KRW is ongegrond

Tot op heden ontbreekt overtuigend bewijs dat de KRW een belemmering vormt voor vergunningverlening of de uitvoering van maatschappelijke projecten. De Europese Commissie heeft lidstaten en stakeholders in haar consultatieronde (*call for evidence*) rondom het herzien van de KRW expliciet gevraagd voorbeelden aan te leveren van situaties waarin de richtlijn vergunningverlening onmogelijk maakt of structureel vertraagt. Die voorbeelden zijn vooralsnog niet geleverd.

Tegelijkertijd bestaat **brede maatschappelijke weerstand tegen het openbreken van de richtlijn**. Natuurmonumenten heeft een lopende petitie over schoon water die momenteel [meer dan 193.000](#)

handtekeningen telt. [64% van de Nederlandse burgers](#) zegt dat we, als we op de huidige koers doorgaan, te veel natuur en biodiversiteit zullen verliezen. Waterbedrijven, natuurorganisaties, wetenschappers, publieke instellingen en sectoren die afhankelijk zijn van schoon water wijzen er op dat juist de gebrekkige uitvoering van de richtlijn het grootste probleem is. Ook Frankrijk heeft zich inmiddels expliciet uitgesproken tegen een herziening van de KRW.

De mijnbouwsector is de enige sector die [actief aandringt](#) op het openbreken van de richtlijn. In [het recent gepubliceerde richtsnoer](#) over de toepassing van de KRW bij vergunningverlening voor nieuwe en bestaande activiteiten, waaronder mijnbouwprojecten voor kritieke grondstoffen, verduidelijkt de Commissie echter dat de huidige regelgeving al voldoende flexibiliteit bevat, ook voor mijnbouw. Het openbreken van de richtlijn lost die implementatieproblemen niet op. Integendeel: het leidt tot **juridische onzekerheid, politieke vertraging en afleiding van de daadwerkelijke opgave**, namelijk het verbeteren van de uitvoering. Het versoepelen van waterbescherming ten behoeve van één specifieke sector betekent in de praktijk dat de kosten en risico's worden afgewenteld op de rest van de samenleving.

Deregulering verlaagt onze bescherming

Het afzwakken van milieubescherming vermindert de maatschappelijke opgave niet, maar verschuift de kosten van vervuiling van de veroorzaker naar burgers, overheden en toekomstige generaties. Onze natuurgebieden staan onder grote druk. Het [Living Planet Report Nederland 2026](#) laat zien dat het herstel van de zoetwaternatuur stagneert. [Onderzoek in elf Nederlandse natuurgebieden](#) laat zien dat watercondities in meer dan de helft van deze gebieden verder verslechteren. Geen van de onderzochte gebieden verkeert in een goede toestand. Problemen zoals dalende grondwaterstanden, nutriëntenvervuiling, bestrijdingsmiddelen en klimaatverandering versterken elkaar en brengen ecosystemen steeds verder uit balans. Deze ontwikkelingen raken niet alleen de natuur, maar hebben directe gevolgen voor de samenleving. **Natuurherstel, een gezonde leefomgeving, drinkwaterproductie, landbouw, woningbouw, scheepvaart en industrie zijn allemaal afhankelijk van een watersysteem dat op orde is.**

De huidige omgang met water is niet houdbaar. De [Staat van ons Klimaat 2025](#) en de [Ontwerp-Nationale Klimaatadaptatiestrategie 2026](#) onderstrepen dat Nederland zich moet voorbereiden op langere perioden van droogte, heviger neerslag en toenemende druk op waterkwaliteit en op zoetwaterbeschikbaarheid. Te lang hebben we water zo snel mogelijk afgevoerd, rivieren rechtgetrokken, sloten gedempt, schadelijke stoffen geloosd en water behandeld alsof het oneindig beschikbaar is. Terwijl droogte en piekbuien toenemen, vraagt de toekomst juist om een transitie naar een circulair watersysteem waarin water wordt vastgehouden, geïnfiltrerd, vertraagd, hergebruikt en beschermd.

Nederland erkent dit zelf ook in zijn reactie richting de Europese Commissie. Nederland stelt expliciet dat milieunormen essentieel zijn voor de gezondheid van mens en omgeving en erkent dat aantasting van het milieu direct schadelijk is voor de volksgezondheid. **Ook benadrukt Nederland dat het behouden en versterken van milieubescherming een voorwaarde is voor een goed functionerende Europese economie en samenleving.**

Watervervuiling in Nederland oplossen

Nederland zelf is ondertussen kampioen doelfasering: Het behalen van doelen en het nemen van de meest effectieve maatregelen wordt steeds weer vooruitgeschoven. Dit zorgt niet alleen voor hoge schadekosten maar ook voor juridische onzekerheid zoals we nu ook zien met stikstof. Juist door nu maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn om doelen werkelijk te halen ontstaat er weer ruimte voor bedrijven en natuur. In Nederland brengen bedrijven en landbouw nog altijd massaal schadelijke stoffen toe die uiteindelijk in het oppervlakte- en grondwater terecht komen. Afspraken, programma's, normen, vergunningen en heffingen zijn niet voldoende effectief gebleken voor normbereik.

De natuur- en waterkwaliteit in en rond landbouwgebieden blijft onder grote druk staan van mest, stikstof en bestrijdingsmiddelen. Daarom is het zo belangrijk dat bij een zoneringsaanpak naast stikstof ook nutriënten en bestrijdingsmiddelen mee worden genomen en de landbouw in deze gebieden wordt geëxtensiveerd.

Ook de [concentratie van schadelijke industriële stoffen](#) is de laatste twaalf jaar nauwelijks verbeterd. Voor een effectief stelsel van vergunningen, toezicht en handhaving moet de capaciteit voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van de bevoegde gezagen sterk verbeterd worden. Om het 'vervuiler betaald' principe toe te passen dienen het aantal schadelijke stoffen in de heffingsgrondslag verbreed te worden en tarieven verhoogd. Maak bovendien heldere en bindende afspraken met de industrie over de verdere afbouw van schadelijke emissies naar nul. Het is niet meer van deze tijd dat landbouw en industrie schadelijke stoffen schadelijke stoffen lozen in ons milieu.

Veel watervervuiling ontstaat in stedelijk gebied door riooloverstorten, lozingen van rioolzuiveringsinstallaties en afspoeling van vervuiling van wegen en daken. Perioden van extreme hitte, droogte en hevige regenval nemen toe met gevolgen voor de leefbaarheid van steden en buurten. Voer daarom een landelijke groen- en bergingsnorm voor hemelwater in, versnel de aanleg van gescheiden hemelwater- en vuilwaterrioolstelsels en zorg voor voldoende financiële ondersteuning van steden. Onderzoek ook of de meest schadelijke consumentenproducten uit de handel genomen kunnen worden zoals zeer toxische bestrijdingsmiddelen, vlooiendoeken en andere chemische producten waarvoor milieuvriendelijkere en effectievere alternatieven beschikbaar zijn.

Verbeter de uitvoering, niet de uitzonderingen

Het fundament van de KRW moet intact blijven. De huidige richtlijn bevat al voldoende flexibiliteit en uitzonderingsmogelijkheden. Artikel 4.7 biedt ruimte voor maatschappelijke ontwikkelingen wanneer aan strikte voorwaarden wordt voldaan. Er bestaat geen noodzaak om deze uitzonderingen verder te verruimen. Ook het one-out-all-out-principe moet behouden blijven. Juist in een tijd waarin steeds duidelijker wordt hoe schadelijk cocktaileffecten van chemische stoffen kunnen zijn, is het onverantwoord om dit principe af te zwakken, zeker gezien Nederland onvolledig in kaart heeft waar onttrekkingen en lozingen actueel schade aanrichten aan het milieu.

Daarnaast blijft een volledige, onafhankelijke en zorgvuldige impact assessment noodzakelijk. De Europese Commissie heeft inmiddels meer tijd genomen voor deze beoordeling en verwacht haar voorstel pas in het vierde kwartaal van 2026 te publiceren. De mogelijke gevolgen van aanpassingen aan de richtlijn voor volksgezondheid, biodiversiteit, drinkwaterzekerheid en economie zijn simpelweg te groot om overhaast besluiten te nemen.

Voor Nederland ligt hier een duidelijke keuze. Zet in op betere uitvoering van bestaande wetgeving, op handhaving, monitoring en structurele investeringen in waterkwaliteit. Werk niet mee aan het afzwakken van een richtlijn die door de Europese Commissie zelf eerder als effectief, toekomstbestendig en flexibel is beoordeeld.